

33 מ / 33 ס

יא ויאמר משה אל-ה', למה הרעת לעבדך, ולמה לא-מציתי חן, בעיניך: לשום, את-משא כל-העם הזה--עלי.

יב האנכי קריתי, את כל-העם הזה--אם-אנכי, ילקחיהו: כי-תאמר אלי שאתה בחיקה, פאשר ישא האמו את-הינק, על האדמה, אשר נשבעת לאבותיו...

כד ויצא משה--וידבר אל-העם את דברי ה'; ויאסף שבעים איש, מזקני העם, ויעמד אתם, סביבת האהל.

כה וירד ה' בענן, וידבר אליו, ויאצל מן-הרוח אשר עליו, ויתן על-שבעים איש הזקנים; ויהי, כנוח עליהם הרוח, ויתנבאו, ולא יספו.

כו וישארו שני-אנשים במחנה שם האחד אלדד ושם השני מידד ותנח עליהם הרוח, והמה בכתבים, ולא יצאו האהלה; ויתנבאו, במחנה.

כז וירץ הנער, ויגד למשה ויאמר: אלדד ומידד, מתנבאים במחנה.

כח ויען יהושע בן-נון, משרת משה מבחרי--ויאמר: אדני משה, כלאם.

כט ויאמר לו משה, המקנא אתה לי; ומי יתן כל-עם ה' נביאים--כי-יתן ה' את-רוחו עליהם.

ספרי:

וישארו שני אנשים במחנה, יש אומר בקלפי נשתיירו, לפי שאמר לו הקב"ה למשה לבור לו שבעים זקינים, אמר משה מה אני עושה, הרי הם נופלים ששה וששה לכל שבט ושבט וחמשה חמשה לשני שבטים, איזה שבט מקבל עליו לבור ממנו חמשה. עשה משה תקנה, נטל פיתקים וכתב עליהם זקן, ונטל שני פיתקים חלקים... רבי שמעון אומר במחנה נשתיירו, לפי שראו את משה שמברר לו הזקנים, אמרו אין אנו כדאי לגדולה זו, הלכו והטמינו את עצמם, אמר להם המקום אתם מיעטתם עצמיכם, אני אגדל אתכם יותר מכולם. בשבעים זקינים אומר ויתנבאו ולא יספו, נתנבאו לפי שעה, באלדד ומידד הוא אומר ויתנבאו במחנה, שהיו מתנבאים עד יום מותם, ומה היו אומרים, משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ. (בהעלותך צה)

רמב"ן:

כלאם - הטעם בזה כי משה דבר אל העם את דברי ה', כי הוא יאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על המתייצבים עמו באהל מועד, והנה אלה אשר לא יצאו אל האוהל ועושים עצמם מכלל כנאצלים וממרים בדבריו, ולכן אמר לו כלאם כי אולי רוח שקר בפיהם, או רוח רעה מבעתתם. והנה צריכים לשומם בבית כלא כאיש משוגע ומתנבא. ומשה בענותותו השיב ומי יתן כל עם ה' נביאים, כי ה' נתן רוחו עליהם מבלתי אצילות הרוח שעלי... אבל מדברי רבותינו נראה כי היה

המנהג בישראל שלא יתנבא אדם בעתידות במקום נביא גדול ממנו, אבל הולכים אחריו
כתלמידיו, והם בני הנביאים... ומשה אמר כי הוא הרב שמחל על כבודו ומתאוה ושמח בכך...
(שם)

שמואל א י"ט:

כ וישלח שאול מלאכים, לקחת את-דוד, וירא את-לקחת הנביאים נבאים, ושמואל עמד נצב
עליהם; ויהי על-מלאכי שאול, רוח אלהים, ויתנבאו, גם-המה. כא ויגדו לשאול, וישלח
מלאכים אחרים, ויתנבאו, גם-המה; {ס} ויקף שאול, וישלח מלאכים שלשים, ויתנבאו, גם-
המה.

"תנו רבנן: וישארו שני אנשים במחנה] שם האחד אלדד ושם השני מידד ותנח עליהם
הרוח]... רבי שמעון אומר: במחנה נשתיירו... ומה נבואה נתנבאו? אמרו: 'משה מת, יהושע
מכניס את ישראל לארץ'. אבא חנין אומר משום רבי אליעזר: על עסקי שלו הן מתנבאים, 'עלי
שלו - עלי שלו!'. רב נחמן אומר: על עסקי גוג ומגוג היו מתנבאין, שנאמר (יחזקאל) 'פה אמן
א-דני יקוק האמה הוא אשר דברתי בימים קדמונים ביד עבדי נביאי ישראל הנבאים בימים
ההם שנים להביא אתך עליהם וגו', אל תיקרי 'שנים' אלא 'שנים'. ואיזו הן 'שנים' נביאים
שנתנבאו בפרק אחד נבואה אחת - הוי אומר אלדד ומידד." (סנהדרין יז ע"א)

מלבי"ם:

וישארו שני אנשים - הם היו גדולים כל כך שחלה עליהם הרוח שלא באמצעות משה, ותכף ומיד
כאשר נרשמו שמותיהם בין הנבחרים, כי הם קבלו על ידי צנור מיוחד את הנבואה וגם לא הפסיקו
מלהתנבא כשאר הזקנים, ולכן גם התנבאו דברים שמשא לא ידע, והוא שמשא לא יכנס לארץ, ואם
כן לא יתקן כל העולם, ולכן תהיה בסוף עוד מלחמת גוג ומגוג. (שם)

Guide of the Perplexed II: 45:

The second degree [of prophecy] is this: A person feels as if something came upon him, and as if he had received a new power that encourages him to speak. He treats of science, or composes hymns, exhorts his fellow-men, discusses political and theological problems; all this he does while awake, and in the full possession of his senses. Such a person is said to speak by the holy spirit. David composed the Psalms, and Solomon the Book of Proverbs, Ecclesiastes, and the Song of Solomon by this spirit; also Daniel, Job, Chronicles, and the rest of the Hagiographa were written in this holy spirit; therefore they are called *ketubim* (Writings, or Written), i.e., written by men inspired by the holy spirit. Our Sages mention this expressly concerning the Book of Esther. In reference to such holy spirit, David says: "The spirit of the Lord spoke in me,

and his word is on my tongue" (2 Sam. xxiii. 2); i.e., the spirit of the Lord caused him to utter these words. This class includes the seventy elders of whom it is said, "And it came to pass when the spirit rested upon them, that they prophesied, and did not cease" (Num. xi. 25); also Eldad and Medad (*ibid.* ver. 26); furthermore, every high priest that inquired [of God] by the Urim and Tummim; on whom, as our Sages say, the divine glory rested, and who spoke by the holy spirit... The prophecy revealed to Daniel and Solomon, although they saw an angel in the dream, was not considered by them as a pure prophecy, but as a dream containing correct information. This is the second degree.